

Samenvatting

Het college heeft besloten de gemeenteraad voor te stellen over te gaan tot de vaststelling van een nieuwe geactualiseerde beheersverordening ten behoeve van de gemeentelijke begraafplaats, rouw- en gedenkpark Tongerseweg. Dit is een verordening die regels, voorschriften en richtlijnen bevat waaraan de dienstverlening rond begraven en asbestemmingen dient te voldoen. Daarnaast wordt de raad voorgesteld de “Verordening op de heffing en invordering van rechten voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats” te actualiseren. De belangrijkste reden van actualisering is gelegen in de gewenste verruiming van het productenaanbod in begraaf- en asbestemmingen die meer aansluiten bij de klantvraag. E.e.a. is gebaseerd op het bedrijfsplan over de toekomst van de begraafplaats Tongerseweg (2018) dat heeft geleid tot de transitie naar een begraafplaats, rouw- en gedenkpark Tongerseweg. Onder voorbehoud van raadsbesluitvorming over de genoemde verordeningen heeft het college tevens drie uitvoeringsregelingen vastgesteld, betrekking hebbend op grafbedekkingen, het delven van graven en het nieuwe herdenkingsbos.

Beslispunten

1. De gemeenteraad conform bijgaand raadsvoorstel voorstellen over te gaan:
 - A. tot vaststelling van de “*Verordening op het gebruik en beheer van de begraafplaats, rouw- en gedenkpark Tongerseweg Maastricht 2022*” welke in de plaats treedt van de “*Beheersverordening gemeentelijke begraafplaats Tongerseweg 2008*”;
 - B. tot vaststelling van de “*Verordening op de heffing en invordering van rechten voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats, rouw- en gedenkpak Tongerseweg Maastricht 2022, eerste wijziging*” welke in de plaats treedt van de “*Verordening op de heffing en invordering van rechten voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats Tongerseweg Maastricht 2022*”.
2. Besluiten tot het, onder voorbehoud van de besluitvorming onder 1, vaststellen van:
 - A. “*Nadere regels voor de grafbedekkingen op de gemeentelijke begraafplaats, rouw- en gedenkpark Tongerseweg Maastricht 2022*”, welke in de plaats treedt van de bestaande nadere regels;
 - B. “*Nadere regels voor het delven van graven op de gemeentelijke begraafplaats, rouw- en gedenkpark Tongerseweg Maastricht 2022*”, welke in de plaats treedt van de bestaande nadere regels;
 - C. “*Nadere regels voor het planten van bomen in het herdenkingsbos*” (nieuw).

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 18 januari 2022:

Conform.

Collegevoorstel

1. Aanleiding

In maart 2018 heeft de gemeenteraad op basis van het door het college vastgestelde bedrijfsplan voor de exploitatie van de gemeentelijke begraafplaats Tongerseweg besloten tot het beschikbaar stellen van een krediet voor het uitvoeren van de in dat plan opgenomen maatregelen. Die besluitvorming is gericht op een uitbreiding en upgrading van de bestaande begraafplaats met als doel de negatieve spiraal van steeds minder begravingen en hierdoor minder inkomsten tot staan te brengen. Gezocht is naar een vergroting van het productenaanbod in met name asbestemmingen om zo de begraafplaats aantrekkelijker te maken voor een grotere doelgroep van burgers/nabestaanden die nu na de crematie van hun dierbare de asbus mee naar huis nemen en in de jaren daarna niet goed weten welke eindbestemming hieraan te geven. Gekozen is voor de volgende nieuwe producten:

- het planten van herinneringsbomen in een gedenkpark (met en zonder asverstrooiing);
- verstrooiing op een nieuw centraal strooiveld met een zichtbaar herinneringselement;
- asverstrooiing in opdracht van het crematorium La Grande Suisse;
- asbestemmingen in een herdenkingsmonument met daaraan verbonden een digitale herinneringswereld die via internet wereldwijd opvraagbaar is.

De genoemde transitie en het realiseren van het actieplan zijn in uitvoering en e.e.a. zal medio 2022 opgeleverd worden.

De genoemde vernieuwingen dienen verankerd te zijn in de ter zake bepalende beheersverordening voor de begraafplaats en de daarbij behorende belastingverordening (inclusief tarieventabel).

2. Context

De bedrijfsvoering van een gemeentelijke begraafplaats wordt op basis van de Wet op de lijkbezorging en de Gemeentewet ondersteund door een tweetal verordeningen; de Beheersverordening en een Belastingverordening, ook wel de tarievenverordening genoemd. De huidige beheersverordening dateert uit 2008 terwijl de belastingverordening telkenjare opnieuw wordt vastgesteld in het kader van de begrotingsbehandeling.

De aard en inhoud van beide verordeningen en de noodzaak tot actualisering daarvan zal hierna worden toegelicht.

Wat betreft de nieuw vast te stellen beheersverordening, formeel genoemd “*Verordening op het gebruik en beheer van de begraafplaats, rouw- en gedenkpark Tongerseweg Maastricht 2022*”, het volgende. Een beheersverordening bevat regels, voorschriften en richtlijnen voor een goed en eenduidig beheer van een begraafplaats, rouw en gedenkpark.

Onze huidige beheersverordening komt in grote lijnen overeen met de door de VNG in 2010 gepresenteerde modelverordening.

Omdat zich sindsdien geen grote wijzigingen hebben voorgedaan is deze modelverordening uit 2010 ook nu nog leidend. De nieuwe Uitvaartwet die n.a.v. de initiatiefnota naar een moderne Uitvaartwet nog op besluitvorming wacht, wordt niet eerder dan eind 2022 en waarschijnlijk nog later behandeld in het parlement. Hierop kan nu niet gewacht worden.

De actualisatie van de huidige beheersverordening is nodig om de volgende redenen:

- de nieuwe producten c.q. de nieuwe dienstverlening dienen eenduidig vertaald te worden in regels en voorwaarden;
- in de afgelopen jaren zijn diverse en meestal kleine maar wel belangrijke aanpassingen in de Wet op de lijkbezorging nog niet verwerkt in onze beheersverordening. Het betreft zaken rond de grafstatus, termijnen van grafrecht, voorwaarden rond het ruimen van graven en vermindering van administratiedruk;
- er is extra aandacht gegeven aan de regels die betrekking hebben op het behoud en herstel van monumentale en cultuurhistorische waarden van onze gemeentelijke begraafplaats en deze zijn waar nodig aangescherpt. De begraafplaats, gesticht in 1812, is vanaf 1996 een Rijksmonument en dient actief beschermd te worden. Bovendien heeft de begraafplaats een specifieke gemeentelijke beschermstatus als waardevol groenelement.
- Om deze (monumentale) waarden voor de toekomst veilig te stellen zijn nu ook enkele specifieke voorschriften opgenomen. Een cultuurhistorische waarden- en advieskaart geeft aan waar wel en waar niets aan veranderd mag worden en welke grafstenen wel en welke niet geruimd mogen worden. Ook stelt de gemeente met goedkeuring van de nabestaanden oude nog bruikbare monumentale gedenksteden onder voorwaarden beschikbaar voor hergebruik.

De nieuwe regels beogen nabestaanden en bezoekers zoveel mogelijk te faciliteren bij hun wensen in het kiezen en beleven van een herdenkings- en herinneringsplek van hun dierbare overledenen. Daarnaast wordt beoogd duidelijke voorwaarden te scheppen ter bescherming van de monumentale en cultuurhistorische waarden zonder de bedrijfsvoering te veel te beperken.

Het is van belang om tegelijkertijd met de nieuwe beheersverordening een aantal nadere regels geactualiseerd vast te stellen. Het betreft de:

- *“Nadere regels voor de grafbedekkingen op de gemeentelijke begraafplaats, rouw- en gedenkpark Tongerseweg Maastricht 2022”*, alsmede

- “Nadere regels voor het delven van graven op de gemeentelijke begraafplaats, rouw- en gedenkpark Tongerseweg Maastricht 2022”.

Daarnaast dient een nieuwe regeling te worden vastgesteld m.b.t. het herdenkingsbos.

- “Nadere regels voor het planten van herdenkingsbomen in het herdenkingsbos”.

Hierin staan de spelregels die de gemeente daar wil hanteren bij de exploitatie.

Het vaststellen van deze 3 regelingen is een uitvoeringsbevoegdheid van het college en dient tegelijkertijd te gebeuren met de vaststelling van de nieuwe beheersverordening. In het dictum van het collegebesluit is dit ook zo geregeld waardoor de hele set nieuwe regels na publicatie tegelijkertijd in werking treedt en in de plaats treedt van de oude nog bestaande regels. Dit kan uiteraard pas ná besluitvorming in de raad zijn beslag krijgen.

Wat betreft de belastingverordening, formeel genoemd de “Verordening op de heffing en invordering van rechten voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats Tongerseweg Maastricht” het volgende. Deze verordening wordt telkenjare opnieuw behandeld en vastgesteld als integraal onderdeel van de Belastingmaatregel gemeentebegroting.

De belangrijkste wijzigingen voor het jaar 2022 waren:

- De invoering van graven voor onbepaalde tijd (ook wel “eeuwigdurende graven” genoemd) wordt nu bij alle geloofsovertuigingen mogelijk (Israëlitisch, Islamitisch en Christelijke). Door deze harmonisatie zijn gelijke rechten ontstaan voor alle geloofsovertuigingen; in dat kader is een getrapd geharmoniseerd stelsel ingevoerd inhoudende dat een grafrecht in beginsel voor onbepaalde tijd kan worden vastgelegd, echter er dient wel iedere 20 jaar een onderhoudsbedrag te worden betaald (is kostenverhogend voor Israëlitische begravingen).
- Harmonisering van tarieven: diverse asbestemmingstarieven zijn neerwaarts bijgesteld om de doelgroep nabestaanden die kiezen voor asbestemming na crematie te vergroten. Met name de tarieven as-verstrooiingen zijn goedkoper en daarmee afgestemd op de inschattingen daarvan die acceptabel kunnen zijn voor mogelijke marktpartijen.
- Er heeft in deze verordening géén indexering plaatsgevonden. Wel zijn de bedragen/tarieven voor 2022 op hele euro's afgerond en is de verordening hier en daar gemoderniseerd qua woordgebruik. Zo is het woord “lijken” bijvoorbeeld vervangen door de term “overledenen”.

In feite is de redactie van deze verordening dus al in belangrijke mate geactualiseerd in het kader van de begrotingsbehandeling.

Met de voorliggende thans vast te stellen “eerste wijziging” van deze verordening wordt de toezegging uit de begroting 2022 nagekomen dat uiterlijk in het eerste kwartaal van 2022 een alomvattende nieuwe actuele verordening met nieuwe tarieven voor de begraafplaats ter besluitvorming zou worden voorgelegd.

De wijzigingen hebben in hoofdlijnen betrekking op de volgende zaken:

- een herdenkingsmonument voor asbestemmingen: de verordening verwijst in dat verband naar de Memorial Cube waarin asbollen kunnen worden geplaatst en waaraan een QR registratiecode en digitaal platform worden gekoppeld voor herinneringsprofielen. De tarieven voor de uitgifte van een asbus/asbol in het herdenkingsmonument voor asbestemming voor 10 of 20 jaar worden overigens in rekening gebracht door de exploitant van de Memorial Cube. Ter zake worden nog nadere afspraken gemaakt.
- De herinneringsbomen in het nieuwe gedenkpark (met en zonder asverstrooiing en met en zonder QR-code en digitaal profiel).
- Natuurlijk begraven in een natuurlijker omgeving met ruigere weidebloemen en grasvegetatie met eveneens mogelijkheden van het planten van een boom. Dit komt in het saneringsgedeelte (bestaande grafvakken AD t/m AQ) en in de grafvakken ten noorden van hoofdpad ingang Javastraat, richting zendtoren Neptuneshof.
- QR-codes met digitale herinneringsprofielen voor alle vormen van begraven en asbestemmingen, eveneens op verzoek van de nabestaanden toe te voegen aan bestaande graven en urnengraven waarop een grafrecht rust.
- Tot slot is op de dienstverlening een indexering van 1,5% toegepast (de tarieven zijn de afgelopen 10 jaar hetzelfde gebleven).

3. Gewenste situatie

Doel van de beoogde besluitvorming is het komen tot een actuele, eenduidige beheersverordening die, samen met de aan te passen belastingverordening, voldoende ruimte geeft aan de nieuwe ontwikkelingen en de transitie van de begraafplaats Tongerseweg. Beoogd is daarbij dat een groter aanbod van begraaf- en asbestemmingen hand in hand gaan met hogere inkomsten. Genoemde verordeningen faciliteren in feite de overgang van de begraafplaats Tongerseweg naar de nieuwe begraafplaats, tevens rouw- en gedenkpark, Tongerseweg.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

De ontwikkeling tot multifunctioneel rouwpark c.q. gedenkpark en de inmiddels gedane investeringen, o.a. op basis van het ter zake opgestelde omvormings- en beheersplan, dragen bij aan de totstandkoming van een toekomstbestendige begraafplaats met lagere exploitatiekosten. Daarmee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de duurzame instandhouding door de gemeente van de gemeentelijke begraafplaats.

In de vast te stellen geactualiseerde nadere regels m.b.t. grafbedekkingen en het delven van graven wordt gestuurd op het gebruik van duurzame milieuvriendelijke materialen waarbij tevens naar de mate van recycling wordt gekeken.

Het nieuwe herdenkingsbos geeft verder invulling aan de status van de begraafplaats als waardevol groenelement.

De gezondheidsraad heeft overigens nog recent onderzoek verricht naar nieuwe vormen van lijkbezoldiging, ter zake wordt verwezen naar het rapport “Toelaatbaarheid van nieuwe vormen van lijkbezoldiging”, waarin drie waarden voor lijkbezorging worden onderscheiden (zie link: <https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2020/05/25/toelaatbaarheid-nieuwe-vormen-van-lijkbezorging>). Deze waarden zijn 1) veiligheid, 2) waardigheid en 3) duurzaamheid.

5. Effect op de openbare ruimte

Ondanks dat de begraafplaats, rouw- en gedenkpark Tongerseweg niet als “openbare ruimte” is ingericht zal de nieuwe begraafplaats, tevens rouw- en gedenkpark, zeker in de toekomst steeds meer ervaren worden als een openbaar herinnerings- en gedenkpark. Nu er bij de uitbreiding bewust gezocht is naar aansluiting op bestaande wijk-wandelpaden zullen “ommetjes” via het gedenkpark zeker gaan plaatsvinden. Voorwaarden in de beheersverordening inzake gebruik, orde en veiligheid en het toelaten van o.a. aangelijnde honden, reguleren dit openbaar gebruik.

6. Personeel en organisatie

N.v.t.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

In de beheersverordening zijn voorwaarden opgenomen van verplichte digitale aanmeldingen, mogelijkheden tot digitaal invullen van noodzakelijke formulieren en klantcontact via website, mailadres of facebookpagina. De digitale ontwikkelingen worden vanuit de klantbehoefte zoveel mogelijk ondersteund via de website van de begraafplaats;

www.begraafplaatstongerseweg.nl en/of de ict applicatie KEY2begraven. De app “Grafzoeker” wordt dit jaar geïnstalleerd om de bezoekers de mogelijkheid te bieden via telefoon en/of tablet het graf van hun dierbare op te zoeken.

8. Financiën

De beheersverordening heeft geen financiële component. De voorliggende te actualiseren belastingverordening heeft wél een financiële component in die zin dat een indexatie heeft plaatsgevonden en dat een aantal tarieven voor nieuwe diensten zijn toegevoegd die samenhangen met de transitie van de begraafplaats naar een begraafplaats, annex rouw- en gedenkpark. Dat besluit als zodanig heeft geen financiële consequenties, wel wordt beoogd hiermee meer inkomsten te genereren ter ondersteuning van de gewenste kostendekkende begraafplaatsexploitatie.

9. Aanbestedingen

Dit besluit heeft geen consequenties in relatie tot aanbesteding. De actualisering is met eigen medewerkers van de afdelingen CERK, Ruimte en Stadsbeheer uitgevoerd waarbij een inhoudelijke en juridische check heeft plaatsgevonden door de LoB (Landelijke organisatie van Begraafplaatsbeheerders). Het basisdocument is afgeleid van de model-beheersverordening 2010 van de VNG.

10. Participatie tot heden

Het traject om te komen tot een nieuwe toekomstbestendige begraafplaats is reeds gestart in 2015. In dat kader heeft o.a. een raadsronde plaatsgevonden waarbij gesproken is met de diverse stakeholders in de markt. Verder hebben er diverse overleggen met de omgeving plaatsgevonden, ondermeer in het kader van de vaststelling van het bestemmingsplan.

11. Voorstel

1. De gemeenteraad conform bijgaand raadsvoorstel voorstellen over te gaan:
 - A. tot vaststelling van de “*Verordening op het gebruik en beheer van de begraafplaats, rouw- en gedenkpark Tongerseweg Maastricht 2022*” welke in de plaats treedt van de “*Beheersverordening gemeentelijke begraafplaats Tongerseweg 2008*”;
 - B. tot vaststelling van de “*Verordening op de heffing en invordering van rechten voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats, rouw- en gedenkpak Tongerseweg Maastricht 2022, eerste wijziging*” welke in de plaats treedt van de “*Verordening op de*

heffing en invordering van rechten voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats Tongerseweg Maastricht 2022”.

2. Besluiten tot het, onder voorbehoud van de besluitvorming onder 1, vaststellen van:
 - A. *“Nadere regels voor de grafbedekkingen op de gemeentelijke begraafplaats, rouw- en gedenkpark Tongerseweg Maastricht 2022”*, welke in de plaats treedt van de bestaande nadere regels;
 - B. *“Nadere regels voor het delven van graven op de gemeentelijke begraafplaats, rouw- en gedenkpark Tongerseweg Maastricht 2022”*, welke in de plaats treedt van de bestaande nadere regels;
 - C. *“Nadere regels voor het planten van bomen in het herdenkingsbos”* (nieuw).

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Na vaststelling van het raadsbesluit zullen alle nieuwe regels worden gepubliceerd waardoor de beide raadsverordeningen en de uitvoeringsregelingen m.b.t. grafbedekkingen, het delven van graven en het herdenkingsbos tegelijkertijd in werking zullen treden.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de uitgifte van een particuliere asbus/asbol in het herdenkingsmonument voor asbestemmingen (inclusief QR-code en koppeling aan een digitaal herinneringsprofiel) naar verwachting pas medio 2022 kan starten ná plaatsing van de zogenaamde “Memorial Cube”. Ook wat betreft het planten van een herdenkingsboom is de verwachting dat dit pas komend najaar kan plaatsvinden waarbij dan ook QR-codes kunnen worden uitgegeven, gekoppeld aan een digitaal herinneringsprofiel.